

Spolek pěstitelů kaktusů a sukulentů – Praha, z. s. – zal. 1922

**Věstník****č. 256****15. 11. 2024****1. Členské příspěvky – časopis Kaktusy 2025**

Přílohou tohoto čísla Věstníku, letos posledního, je složenska A s Vaším evidenčním číslem (variabilní symbol) pro zaplacení příspěvku na rok 2025. Vlivem zdražování všeho, dojde z důvodu zdražení poštovního o úpravu ceny časopisu o 10,- Kč.

Pro rok 2025 prosíme o zaplacení:

**Členové nad 70 let 390,- Kč**

**Ostatní členové minimálně 470,- Kč (350,- Kč + 120,- poštovné Kč)**

**Členství ve spolku + pouze Věstník 90,- Kč**

Velmi prosíme o dodržení termínu a těm, kdo i letos pošlou něco navíc, předem děkujeme.

Tak jako v minulých letech necháváme na Vás, jakou výši členského příspěvku nám pošlete. Máme radost z toho, že je členská základna našeho klubu trvale vysoká a činí okolo 430 platících členů, z toho přes 60 % platí více než minimální částku. Výbor je Vám všem, komu to situace umožňuje, vděčen.

Příspěvky je možné platit na přednáškách nebo pomocí přiložené složanky či bankovním převodem. Je vhodné platit obratem, nutné je dodržet termín 15. 1. 2025 (termín klubové objednávky u dodavatele). Útržky složanky (i případný bankovní výpis) slouží jako legitimace.

Vy, kteří platíte bankovním převodem, nezapomeňte uvést své evidenční číslo jako variabilní symbol a platbu proveďte do 15. 1. 2025.

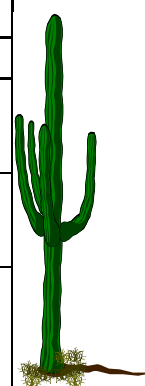
L. Berka

**2. Přednášky:**

**Konají se ve Velké geologické posluchárně UK, Albertov 6, Praha 2**

**Každý 3. čtvrtek v měsíci, začátek v 18.00 hod., sál otevřen od 17.45 hod.**

Termínový kalendář na rok 2024 - 2025					
	výbor	knihovna		přednáška	téma – autor
<b>Listopad</b>	7.11.	7.11.	21.11.	21.11.	Jaroslav Záhora – Novinky v rodě Echinofossulocactus
<b>Prosinec</b>	5.12.	5.12.	19.12.	19.12.	Tradiční vánoční schůze – kvíz, spolkový program
<b>Leden</b>	9.1.	9.1.	16.1.	16.1.	Tomáš Vrška - V Chile po stopách Rudolfa Schulze, největšího znalce rodu Copiapoa (Klimatická změna ohrožuje kaktusy v Atacamě)
<b>Únor</b>	6.2.	6.2.	20.2.	20.2.	Svatopluk Matějka – Kaktusy jižního Texasu a Nového Mexika – cesta za novými lokalitami



	6.3.	6.3.	20.3	20.3.	Libor Kunte - Madagaskar 2024
<b>Březen</b>	<p style="text-align: center;"><b>29.3. 2024 Sympozium</b></p> <p>Předpokládaný program:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Tomasz Blaczkowski: Parodia</li> <li>• Tomáš Mazuch: Somálsko</li> <li>• Johann Strobl: Cesty severním Mexikem</li> <li>• Jonathan Mohl: v jednání</li> </ul>				
<b>Duben</b>	3.4.	3.4.	17.4.	17.4.	Vojtěch Myšák – Rod Turbinicarpus
<b>Květen</b>	24.4.	24.4.	15.5	15.5	Martin Tvrdík - Bolívie a Argentina
	<b>Autobusový zájezd</b>				
<b>Červen</b>	<b>Jarní výstava</b>				

## 2.1 Nový člen výboru

Na výborové schůzi 7.11.2024 jsme do výboru kooptovali Jana Kintla, který se ochotně ujal nahrávání přednášek a pomáhat nám s postupnou aktualizací naší „elektronické stopy“.

L. Berka

## 2.2 Knihovna SPKS je Vám k dispozici!

Naše spolková knihovna je otevřena všem členům i korespondenčně. Věnujeme část spolkového rozpočtu na neustálé doplňování knihovny. Aktuální stav literatury a DVD je k dispozici na webových stránkách Spolku: <http://www.spks.cz/knihovna.html>

Těšíme se na shledání s vámi v pravidelných dnech – každý první čtvrtek v měsíci od 16 do 17 hod (v tento den následuje výborová schůze) a třetí čtvrtek v měsíci, od 16.30 do 17.30 hod (následuje přednáška).

Nabízíme DVD záznamy z našich přednášek, přednášku vám vypálíme na DVD nebo přepošleme v elektronické podobě.

**V současné době probíhá inventura stavu knihovny, prosíme ty, co mají dlouhodobě vypůjčené knihy, o jejich vrácení. Ušetříme za poštovné, pokud nebudeme muset posílat upomínky.**

V závěru Věstníku 256 najdete přehled přírůstků v knihovně od posledního uveřejnění.

## 3. CO BYLO

### 3.1 Jakub Starosta: „Jak jsem seděl na Kubě (cesta za kubánskými kaktusy)“ – 19.9. 2024

Profesionální botanik, člen Klubu kaktusářů v Benešově, cestovatel (Karibik, Ekvádor, Bolívie, Asie i Afrika) a specialista na rod *Melocactus* nás ve své přednášce zavedl do Karibiku na ostrov Kuba, který se mu podařilo téměř celý procestovat a prozkoumat od východu k západu, kde byl zadržen místním vojskem a policií poté, co se při snaze dosáhnout jedné z lokalit, přiblížil ke známému Guantanamo a následně byl celých 7 dní vyslýchán ke zjištění, jaký byl jeho „skutečný“ důvod návštěvy těchto rizikových míst. Kubu se mu podařilo navštívit celkem dvakrát v delším časovém odstupu a tak měl možnost porovnávat stav rostlin na známých místech.

Ostrov Kuba je rozlohou větší než ČR (110 tis. km<sup>2</sup> vs. 80 tis. km<sup>2</sup>) a říká se mu Ostrov svobody nebo také Perla Karibiku. Klima je zde tropické, průměrné teploty se pohybují od června do října v rozmezí 21 - 30°C a poté 20 - 25°C, úhrn ročních srážek činí 1200 – 1500 mm (v ČR 600 – 800 mm), průměrné roční teploty se v posledních době zvyšují a také dochází k ořezu období srážek, což se projevuje i na stavu kaktusů.

Na Kubě je aktuálně špatná ekonomická situace, půjčit si auto nemá smysl, neboť nikde nelze sehnat benzín, který dostává jen armáda. Většinu ostrova proto procestoval pěšky nebo autostopem na kormách nákladních aut vezoucích další stopaře a zásoby zeleniny apod.

Úvodem přenášky nás seznámil se stavem ostrovní flóry, která má nejvyšší diverzitu v čeledi *Cactaceae* v celé Karibské oblasti, neboť se zde vyskytuje 71 druhů, z toho 79 původních, 37 endemických a rod *Melocactus* tady zahrnuje celkem 11 aktuálně uznávaných druhů, z nichž je 10 druhů endemických, a sem patří: *M. acunae*, *evae*, *curvispinus*, *harlowii*, *holguinensis*, *lagunaensis*, *matanzanus*, *nagyí*, *perezassoi*, *radoczii* a *santiagoensis*. S výjimkou 3 druhů (*M. evae*, *perezassoi* a *santiagoensis*) všechny ostatní mohl pozorovat v přirozeném prostředí. Největší počet druhů melokaktusů se vyskytuje na jihovýchodě ostrova, obecně však mají malou populační hustotu a malé oblasti výskytu.

Výjimkou je *M. matanzanus* León (= *actinacanthus* Areces), který se vyskytuje v rozlehlé oblasti na západě a ve střední části ostrova v kopcovitém terénu, který obsahuje těžké kovy v substrátu. Jedná se o nejznámější druh melokaktusů vůbec, nejčastěji pěstovaný a je běžně k dostání v supermarketech. Cefálium začíná vytvářet už při velikosti mandarinky a v dospělosti dorůstá velikosti grepu. Charakteristické jsou jeho střední trny, které směřují nahoru. Distribuci semen zajišťují ještěrky, které se živí zralými plody. Lokality jsou decimovány pravidelnými požáry, semenáčků nové generace je však málo.

Populaci *M. curvispinus* Pfeiff. (= *guitartii* León) pozoroval již při své první cestě v roce 2015, od té doby došlo k výraznému zhoršení stavu populace, na lokalitě se nachází spousta mrtvých rostlin. Podobně jako *M. matanzanus* se vyskytuje na vyvýšených skalnatých místech v blízkosti vodních ploch, kde je paradoxně nižší vzdušná vlhkost a vyšší teplota, tedy podmínky, ve kterých ostatní vegetace nepřežije. Charakteristikou druhu jsou největší plody v celém rodu. Vyskytuje se pouze na pěti známých místech v okolí města Sancti Spiritus.

*M. holguinensis* Areces se nachází taktéž jen na cca 5-ti mikropopulacích v okolí města Holguín ve východní části ostrova na chudých ultrabazických a bazických hadcových horninách, které mají sníženou dostupnost prvků NPK. Je to kriticky ohrožený druh, který lze na jednotlivých místech vidět jen v jednotkách kusů, neboť je napadán houbovým onemocněním, které decimuje dospělé jedince přes kořenový systém a rozvíjí se v dalších tkáních, což znamená pro infikované jedince smrt do jednoho roku od nákazy. U Matamoros je situace taková, že zde již nejsou žádní dospělci, jen několik menších semenáčků. Na těchto místech se taktéž vyskytuje nepříliš atraktivní *Escobaria cubensis*, kterou taktéž napadá houbová infekce, ale na rozdíl od melokaktusů má mnohem větší hustotu populace. Největší rostliny mají maximálně 4 cm v průměru. Na lokalitě u La Palma našel za půl dne jen 10 melokaktusů, ačkoliv dorůstají výšky až 20 cm, které byly ve špatném stavu díky dlouhodobému suchu a bylo tady jen velmi málo semenáčků nebo dorostu.

*M. nagyí* Mészáros se vyskytuje v provincii Granma v západní části východního výběžku ostrova, kterému se pro jeho tvar říká „bota“. Tady se nachází vysokohorský mlžný prales s nejvyšším vrcholem okolo 2000 m n. m. Melocactusy rostou na obnažených patách kopců na pobřeží podél hřebenu Sierra Maestra. Musel se sem dopravit stopem 240 km, v dešti na nákladáku vezoucím zelí a místní obyvatele, kteří se schovávali pod plachtou a celou dobu popíjeli rum. V této části ostrova není možné sehnat jídlo, a dokonce ani pitnou vodu, a proto sebou vozil vodní filtr a nezbytné zásoby. Kubánský rum brzy taktéž nebude k dostání, protože 80 % cukru Kuba vyváží do Číny a lihovary jsou postupně odstavovány. Mezi La Plata a Las Cuevas našel největší rostlinu s výškou až po kolena. Populace melokaktusů je velmi těžko přístupná, roste totiž v drolicích se skalách ve výšce 5 – 6 metrů. Rostliny lze ale nalézt také pod stromy, kde jsou velké vitální kusy. Plody jsou vytlačovány ráno a stávají se potravou ještěrek, které tak zajišťují distribuci semen. Cestu zpět vykonal koňským povozem do Santiaga a odtud dál autobusem, který jezdí jen dvakrát denně v obou směrech a rozjede se až poté, co je zcela naplněn.

*M. harlowii* (Britton et Rose) Vaupel (= *borhidii* Mészáros) roste v provincii Guantánamo, podél pobřeží od Santiaga po Imías a je to velmi variabilní druh, který má charakteristické bílé i růžové plody a obě formy se vyskytují společně. Rostou na vápencových skalách, jsou to menší rostliny a lokalita je poznamenána dlouhodobým suchem.

*M. acunae* León navazuje svým výskytem na předchozí druh, od Imías směrem na východ. Je to pěstitelsky nejnáročnější druh, který roste na ostrých vápencových škrapech. Spolu s ním se tady

vyskytuje *Mammillaria prolifera* a *Ritterocereus hystrix* (*Stenocereus heptagonus*) s velkými červenými jedlými plody.

*M. lagunaensis* (Z. Mészáros) D. Barrios et Majure taktéž roste v provincii Guantánamo, nikoliv na pobřeží, ale ve vnitrozemí podél řek Rio Jojo u Cajobabo a Rio Tacre u přístavu Baracoa. Toto místo je známé továrnou na zpracování kakaa a výrobou vyhlášené čokolády. Jedná se o mohutné rostliny, které byly dříve považovány za varietu *M. acunae*. Najdeme je na svazích i přímo v korytech a deltách obou řek, které jsou již zřejmě dlouhou dobu vyschlé. Produkují opravdu velké množství semen.

*M. radoczii* Mészáros se vyskytuje v nejuvýchodnější části Kuby. Jsou známé jen dvě mikropopulace ve vnitrozemí u El Posango a La Tinta. Jedná se o druh, který je ve sbírkách zastoupen nejméně ze všech. Cefálium tvoří až velké rostliny. Cesta na ostroh u Rio Junco je krásná, ačkoliv tady bylo neskutečné vedro (chladil se oblečený v tůních, protože má vyzkoušeno, že během 20 minut uschne), cestou šotolina a drolicí se skály. Našel jen 5 dospělých rostlin a 1 semenáč. Rostliny jsou hezčí než *M. matanzanus*. V juvenilním stadiu mají hrboly a teprve později začnou vytvářet žebra. Rostou v nepřístupných skalách vysoko nad potokem. V těchto místech se brzy stmívá, už okolo 18,30 hod. je tma. Tady se mu nepodařilo sehnat nic k večeři, tak musel sáhnout do rezerv, kde měl rybí konzervu a pivo. Je pro něj nepochopitelné, že na ostrově uprostřed Karibiku není ani jedna fabrika na zpracování ryb a tak sardinky dovážejí z Číny a další rybí konzervy ze Španělska. Nevěnují se ani chovu kuřat. Produkují jen doutníky a rum.

Posledním druhem byl *M. evae* Mészáros, jehož fotografii nemohl ukázat, ačkoliv v přírodě žijí tisíce rostlin na jediné lokalitě u Hatibonico v provincii Guantánamo, bohužel ve vnitrozemí, které je však vojenským územím a současně biosférickou rezervací. Nachází se nedaleko základny patřící USA. Okolí základny je střeženo kvůli přeběhlíkům. Vsával ve 4 hodiny ráno, protože bylo potřeba urazit 15 – 17 km pěšky. Poté, co ušel 10 – 12 km, mu bylo u vesnice 13 de Agosto místními doporučeno, aby se otočil a vrátil, odkud přišel, a ačkoliv tak učinil, byl stejně zadržen vojenskou hlídkou, podroben osobní prohlídce, vyslýchán a spoután a následně eskortován a předán imigrační policii a na 2 dny umístěn do CPZ. Během té doby byl opakovaně vyslýchán k důvodům, proč se vyskytuje v blízkosti Guantánama. Následně obdržel jen doklady na cestu ze Santiaga do Havany, kde se musel bez průkazu totožnosti zdržovat v předem určeném hotelu. Ačkoliv měl být poté propuštěn, následovala další eskorta (policie měla tak málo benzínu, že z kopce musela vypínat motor auta) a další zadržení na zmíněných 7 dní, kdy znovu probíhaly opakované výsledky, komplikované jazykovou bariérou, kdy musel stále dokola opakovat den po dni, kde byl a co tam dělal. Nepomohla mu ani konzulka, dozvěděl se, že je jako botanik podezřelý ze sběru orchidejí a následně vzorků půd. Bylo mu doporučeno, aby jako *Persona non grata*, nepodával žádné námítky proti svému zadržení a že mu rozhodně nedoporučuje po propuštění návrat na Kubu. Díky zadržení tak nestihl absolvovat plánované návštěvy lokalit *M. matanzanus* u Havany. Je však vděčný konzulce za to, že mu zajistila osobní doprovod na letišti až k letadlu a nestalo se mu to, co místní úředníci s oblibou dělají, že někoho zadrží těsně před odletem a kvůli formalitám nebo prohlídce jej zdrží tak, že mu uletí letadlo.

Vyprávění to bylo velmi poutavé a po přednášce následovala dlouhá diskuse s členy spolku, kteří Kubu v minulosti navštívili, kdy se podělili o své zkušenosti s pobytem na „Ostrově svobody“.

-PT-

### **3.2 Pozimní výstava 5.9. – 15.9. 2024**

Ve dnech 5. až 15. září proběhla v horním skleníku Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty UK Praha Podzimní výstava kaktusů a sukulentů. Je jen velká škoda, že přišlo pouze 820 návštěvníků, protože k vidění toho bylo opravdu hodně. Celkem 15 vystavovatelů předvedlo rostliny ze svých sbírek a k dispozici bylo velké množství rostlin i v prodejní části.

Úvodní expozice byla věnována památce Karla Halbicha, mohli jsme zde naposledy vidět pohromadě řadu jeho kaktusů i sukulentů – Ariocarpusy, Astrophyta, Ferocactusy, Lophophory, Mammillarie a mnoho dalších. Z ostatních expozic návštěvníky určitě zaujaly Melocactusy s velkými cefálii od G. Brejníka nebo ze sbírky Botanické zahrady, kde T. Procházka představil *Melocactus diersianus* s nezvyklými bílými plody. Mezi vystavenými exponáty měly letos velké zastoupení rostliny rodu *Astrophytum* (např. od G. Brejníka a L. Berky), *Ferocactus* (J. Šnicer), *Mammillaria*, *Gymnocalycium*, *Echinofossulocactus* (J. Fejfar). „Ostatní sukulenty“ byly na výstavě také hojně zastoupeny, za všechny bych jmenovat živé kamínky J. Hušnera, kde na první pohled zaujala pestrostí barev právě kvetoucí *Conophyta*, nebo představitele rodů *Jovibarba* a *Sempervivum* od J. Vařečky. Zpestřením

byla umělecky upravená expozice sukulentních rostlin M. Urbanové Jarošové nebo osázené keramické misky P. Batala.

Děkujeme všem, kteří se na výstavě podíleli ať už zapůjčením svých rostlin nebo pomocí s přípravou.

Daniel Haisel

**Na základě dlouhodobě malé návštěvnosti podzimní výstavy a stále obtížnějšího zajištění jejího provozu se výbor usnesl již v dalších letech nepořádat podzimní výstavu.**

L. Berka

### **3.3 Zdeněk Jiruše – Pěstitelsky atraktivní kaktusy Peru – 17.10. 2024**

Opět jedna přednáška, kvůli které stojí zato se kaktusy zabývat. Z. Jiruše, jeden z méně nápadných příslušníků „cestovatelské generace padesátníků“, se významně soustředí na rostliny Peru. Přednáška byla průřezem pěstitelsky zajímavých malých kaktusů Peru. Pokud bych měl podat podrobný referát, věstník by byl věnován jen této přednášce, takže jen letmo: Zdeněk u všech rodů popsal podmínky, za kterých rostliny na lokalitách rostou (leckdy jsou překvapivě jiné, než je naše obvyklá pěstitelská praxe). Jako základní parametr pro způsob pěstování zdůrazňoval nadmořskou výšku výskytu (čím výše, tím chladněji). Peruánské horské rostliny (vyjma druhů na pobřeží Tichého oceánu až do výšky cca 800 m) mají kupodivu vody poměrně dost, v určitých ročních obdobích prší denně. Na amazonské straně hor, např. kaňon řeky Maraňon, naprší až 2000 mm ročně. Zdeněk během mnoha let prozkoumal známé, ale i nové lokality jednotlivých rodů a druhů. Viděli jsme krásné fotografie, často kvetoucích rostlin. U jednotlivých rodů probral známé druhy a poddruhy. Viděli jsme následující rody: *Arequipa*, *Islaya*, *Lobivia*, *Matucana*, *Melocactus*, *Mila*, *Neowerdermannia*, *Oroya*. Na ostatní se z časových důvodů již nedostalo, tak určitě někdy příště, včetně toho, co tak často nepěstuje. Díky.

L. Berka

### **3.4 Desáté setkání přátel sukulentů ve Skochovicích u Vraného nad Vltavou – 31.8.2024**

Desáté jubilejní Setkání přátel sukulentů ve Skochovicích se neslo ve slavnostním duchu. Genderově i generačně vyvážené konferenciérské duo Melichar – Laštovičková drželo otěže pevně v rukou a tak tentokrát přátelé ze Slovenska nikoho pivem nepolévali. Akce byla letos věnována sukulentářkám – cestovatelkám. Jako vždy jsme pod kotlem roztápěli už od pátečního odpoledne, takže několik nejdováděnějších se chladilo plavbou v šikovně nedaleko umístěné Vltavě.

Večerní přednáška navázala povídáním adrenalinového lyžaře Zdeňka Bartoše o raftování v jižní Africe, s přihlédnutím k sukulentům na březích. Sobotní blok nebojácně otevřel Roman Štarha Posledním tripem po Somálsku. Kdo by si myslel, že neuvidíme *Euphorbia turbiniformis*, mýlil by se. Druhá přednáška Jirky Maule nás zavedla do světa nádherných keříčkovitých kosmatců – Trichodiadém. Jiří toto povídání pro nás chystal celé dva roky a vybrousil ho do – inu diadému. Pauza na řízečky paní Malířové a nápoje pana Malíře – hlavního pořadatele - dovolila odvětrat sál plný dojmů a tak Eva Smržová a Tomáš Procházka zastihli diváky opět v plné svěžesti. Dozvěděli jsme se, jak jdou na sukulenty v Městské BZ v Tróji a Univerzitní BZ Na Slupi.

Program uzavřelo losování tomboly. K mání byla nádherná jubilejní trička s fotografií *Hoodia gordonii* z přírody za výrobní cenu. Né každý si na sváteční jubileum troufl, a tak místo pravidelných 64 účastníků přijelo letos jen 52. Ještě horší to bylo s prodejci. Místo 12 jen 4, ale o to byli obletovanější. Nesmím zapomenout na šéfa technické divize Jiřího Hadamovského, který se jako vždy neomylně trefoval světelným paprskem na plátno. Stejně jako v minulých letech podpořil akci spolek pražských kaktusářů – děkujeme!

O. Melichar

## **4. Co bude**

### **Tradiční vánoční schůze – kvíz, spolkový program – 19.12.2024**

Tentokrát nechystáme žádné překvapení, proto si prosím přineste vlastní příspěvky, tak abychom „plodně“ prožili poslední Spolkovou akci roku 2024.

Děkuji předem za všechny.

L. Berka

## **5. RŮZNÉ**

### **5.1 Ukončení činnosti SPS (Sekce pěstitelů sukulentů z.s.)**

Po 15 letech vedení SPS oznámili R. Matulová a J. Maule odstoupení ze svých funkcí. Ve zprávě píší:

„Tak trochu jsme doufali, že naše abdikace probudí nějakou skupinku nadšenců, kteří by se pokračování SPS ujali, podobně jako to udělala naše skupinka v roce 2009 po rezignaci Honzy Gratiase. Zatím se k nám bohužel žádný signál v tomto smyslu nedostal a zbývají vlastně už jen 2 měsíce do začátku kroků, které povedou k oficiálnímu zániku Sekce pěstitelů sukulentů, zapsaného spolku.

Proto žádáme členy SPS, kteří budou tuto zprávu číst, aby zatím (do definitivního rozhodnutí o ukončení činnosti) NEPLATILI ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY na rok 2025! Spolkový účet bude na konci roku zablokován, aby se příspěvky přestaly připisovat. Těch několik příspěvků, které přesto do konce roku přijdou, použijeme na následné placení spolkového webu v několika dalších letech.

Toto zřejmě neodvratné rozhodnutí bohužel ovlivní i veškeré aktivity SPS – přestane vycházet tištěná podoba ročenky ADENIUM, včetně sukulentních speciálů. Rušíme také AKCI SEMEN, která už by účetně spadala do roku 2025, obdobně rušíme i AKCI ROSTLIN, ze stejného důvodu.

Protože naděje umírá poslední a i z malé jiskřičky lze rozdmýchat oheň, stále věříme v malý zázrak, že se náš odchod nespojí s koncem 35-i leté existence sukulentářského spolku. Pokud se domníváte, že zánik našeho prospěšného spolku by byl velkou škodou, že konkrétně VY s tím dokážete něco udělat a pokračovat ve prospěch sukulentářské komunity, OZVĚTE SE NÁM! Musíme dodat upozornění, že vedení spolku bohužel obnáší i některé nepopulární povinnosti, které v poslední době byly nad naše ubývající síly.“

### **5.2 Klub kaktusářů Astrophytum Brno, z. s.: Sympozium 2024 – 12.10.2024**

Druhý nejstarší a druhý největší spolek pěstitelů kaktusů v České republice Klub kaktusářů Astrophytum Brno z.s. uspořádal v sobotu 12.10.2024 symposium ke stoletému založení spolku (1924 – 2024). K oslavě si pozval předsedy kaktusářských organizací z okolních států, kteří zde přednesli zajímavé příspěvky. To, co oceňuji mimo kvality přednášek, bylo příjemné a přátelské ovzduší. Možná to bylo tím, že dorazilo cca 80 návštěvníků, nebo možná proto, že jsem se tam setkal s mnoha lidmi, které jsem si již delší dobu přál potkat. Dovolím si krátký komentář k jednotlivým přednáškám, v pořadí tak jak šly po sobě.

Symposium zahájil Stanislav Stuchlík historií Astrophyta za posledních 10 let. Výčet každoročních akcí spolku: přednášky, symposium, zájezd, výstava. Spolek žije podle dlouhodobého harmonogramu, do své činnosti se snaží zapojit co nejvíce členů.

Druhý v pořadí Grzegorz Matuszewski – méně známé Chile. GM zastoupil polského předsedu A. Wandzika, přednášejícího čeští kaktusáři znají velmi dobře, v poslední dekádě se specializuje na čilské rostliny, a to i na jiné rody než jsou populární *Copiapoa*. Představil nám nové schéma rozdělení čilských rostlin na základě genetické analýzy, které zpracoval Pablo Guerrero, botanik z university v Concepción, Chile. Výsledkem by mělo být „rozvrácení“ velkorodu *Eriosyce*, tak jak nám ho od roku 1994 „vnucoval“ Fred Kattermann. Jelikož problematice nerozumím, tak jsem nebyl schopen pochytit detaily, v každém případě, to co stejně nebo podobně vypadá, tak není stejné a mnohdy ani podobné. Autoři tvrdí, že např. rostliny řazené do *Thelocephala* ve většině případů nemají spolu nic společného. Takže až se potkáte se jmény rodů *Diaguita*, *Neomapucheia*, *Guerreroa*, tak to je důsledek tvůrčích aktivit přednášejícího aj. Lodého. Detaily najdete v CACTUS-ADVENTURES International N° 123-

2024, na internetu ke stažení. GM ukázal mnoho zajímavých fotografií rostlin, které se obvykle v přednáškách nevyskytují, ale bohužel nevalné kvality (vše foceno na mobil).

Dalším v pořadí byl předseda pražského spolku Lubomír Berka, tentokrát se prezentoval jako editor ročenky Atlas kaktusů., V téměř hodinové přednášce představil Atlas kaktusů, probral jeho historii a roční koloběh vzniku ročenky. Poté představil fiktivní ročník Atlasů, do kterého vybral málokdy nebo vůbec v našich sbírkách nepěstované kaktusy. Fotografie pořídili renomovaní autoři přispívající do Atlasu.

Před přestávkou jsme viděli druhou přednášku o Chile, tentokrát v podání Wolfganga Papsche z Rakouska. Oproti vystoupení G. Matuszewského byla celkem obvyklou přednáškou z „výletu“ starších pánů, kde jsme shlédli často navštěvované lokality, oblíbené rekreace a nádherné přírodní kulisy. Úžasné a méně obvyklé bylo vidět rozkvetlou poušť Atacama, kde po několika letech zapršelo.

Po polední pauze M. Pintner (ředseda rakouských kaktusářů) prezentoval jedinou nekaktusovou přednášku: Namaqualand – poušť v květu. M. Pintner je botanik a oblasti Namaqualand navštívil v poslední době třikrát. Velmi pěkná přednáška, průřez sukulentní flórou Namaqualandu, stejně tak jako v přednášce W. Papsche jsme měli možnost vidět poušť Namib v květu.

Radovan Benčík předseda bratislavských kaktusářů nás provedl po Baja California. Přednášku jsem viděl již v Chrudimí, pěkné fotografie, průřez nejen kaktusy Baja California. Přednáška měla svižné tempo, asi to byl pěkný a podařený výlet.

Symposium zakončil předseda německých kaktusářů Andreas Hofacker – Cestování po horském deštném pralese v Brazílii. Pro mnohé naprosto nezajímavá přednáška, pro mne znamenala vrchol symposia. Putování po horách v pralesích nad Rio de Janeiro (Brazílie), kde zpočátku postupujete skrz tropický prales s vysokou teplotou a vlhkostí, kde o sukulent nezavádíte a postupně se dostáváte do nadmořských výšek ke 2000 m, kde jste stále v pralese, ale chladném a vlhkém. Obdivuji zápal A. Hofackera, který byl ochoten se svojí ženou několik dní putovat džunglí do hor a během cesty pátrat po rostlinách rodů *Rhipsalis* a *Schlumbergera*. Žil jsem v představě, že tyto rostliny jsou na stanovištích hojné, že se člověk v pralese prodírá houštinami ripsalisů, opak je pravdou. A. Hofacker ukázal realitu, jdete tři dny pralesem, abyste na stromě nafotili trs *Schlumbergera*. Takže obdiv těmto rostlinám a obdiv těm, kteří se snaží zmapovat jejich rozšíření a životní podmínky.

L. Berka

### **5.3 Atlas kaktusů 2024**

Společnost českých a slovenských pěstitelů kaktusů a sukulentů vydává již 39. ročník Atlasu kaktusů. Předplatitelům bude rozeslán během prosince 2024, pro volný prodej bude uvolněn v lednu 2025. Jako v letech minulých nabízíme 42 listů vysoce odborného textu s kvalitním obrazovým doprovodem. Na tvorbě Atlasu kaktusů se podílejí naši renomovaní kaktusářští odborníci. Předplatitelům děkujeme za dlouholetou přízeň, ostatní vyzýváme – staňte se předplatiteli (a objednávejte za zvýhodněnou cenu), bez vás je budoucnost nejistá.

Hledám spolupracovníka pro tvorbu indexu Atlasu za posledních 10 let (honorováno).

Za redakci Atlasu Lubomír Berka

### **5.4 Benedikt Roezl 1824 – 1885**

Historie českých kaktusářských a botanických sbírek 19. století je spjata se jménem zahradníka, botanika, cestovatele a podnikatele, rodáka z Horoměřic u Prahy Benedikta Roezla, který v obou Amerikách sbíral mimo jiné rostliny i kaktusy a sukulenty. Historie nejstarších českých sbírek kaktusů spadá do dob, kdy Roezl tyto rostliny sbíral a zasílal je do Evropy.

Osobně objevil více než 800 druhů kvetoucích rostlin a stromů. Na koni nebo pěšky procestoval celou Ameriku. Benedikt Roezl také založil také první český zahradnický spolek a časopis Flora v Praze, a to v roce 1880. Byl to tak významný člověk pro českou historii, že se jeho pohřbu zúčastnil i sám císař. Byla po něm pojmenovaná řada rostlin *Amaryllis roezlii*, *Brahea roezlii*, *Cattleya roezlii*, *Cereus roezlii*, *Furcraea roezlii*, *Guzmania roezlii*, *Lilium roezlii*, *Masdevallia roezlii*, *Pinus roezlii*, *Pescatorea roezlii*, *Selenipedium roezlii*, *Sobralia roezlii*, *Yucca roezlii*, *Zamia roezlii*.

Benedikt Roezl se narodil 13. srpna 1824 nedaleko Prahy, ve vesnici Horoměřice. Zde jeho otec pracoval jako zahradník na panství kláštera premonstrátů. V zahradnictví, které bylo svěřeno jeho otci, se seznamoval s rostlinami a prací na zahradě, která se později stala jeho životním smyslem. Po



vzoru otce se chtěl stát zahradníkem, a proto v Děčíně nastoupil do učení v zahradách hraběte F. A. Thuna. Po tři roky zde pracoval a je pravděpodobné, že se zde poprvé setkal s orchidejemi, ty se mu staly jeho láskou a vášní po celý jeho život. Po vyučení v roce 1840 pracoval v několika zahradách nejen v Čechách, ale i po celé Evropě a to až do roku 1846, kdy byl přijat na místo zahradníka v obchodním zahradnictví Louise van Houtte v belgickém Gentu. Zde se po krátké době stal vrchním zahradníkem tropických skleníků a později byl zde jmenován vrchním zahradníkem.

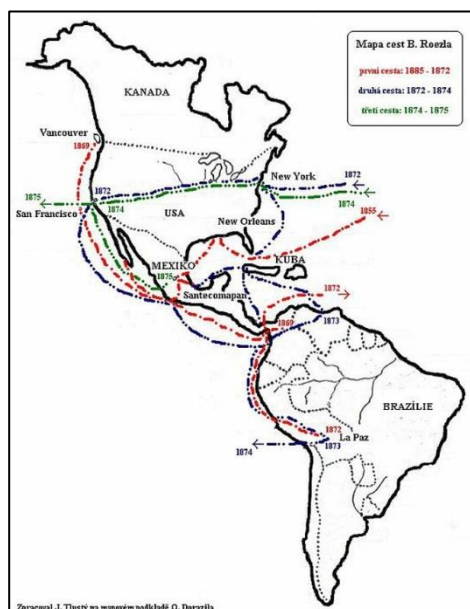
Snem mladého Roezla bylo podívat se do Ameriky. A svůj sen si uskutečnil. Dne 1. března 1855 odplul z holandského přístavu Vlissing. První zastávkou ve vytoužené Americe byl New Orleans. Odtud po několika dnech odplul do Mexika. Zde poprvé na americkém kontinentu sbíral rostliny, a poté celou zásilku poslal do již zmíněného belgického Gentu.

Již po příjezdu do Ameriky sebou B. Roezl přivezl sazenice rostlin, jejichž pěstováním a prodejem chtěl vydělávat peníze, kterými by zaštil své cestování a poznávací výpravu. Bohužel dlouhá cesta a špatné počasí v New Orleansu většinu rostlin zničily. Jediné, které se podařilo zachránit, byly sazenice ramie, přadatelné rostliny z Asie. Po mnoha pokusech se Roezlovi podařilo tuto rostlinu vypěstovat i v podmínkách Mexika. To již bylo v době, kdy v Sontekomapánu nezhálel a stal majitelem obrovských plantáží, celníkem a velitelem místního přístavu. Nejen, že ramii vypěstoval, ale zkonstruoval i stroj na její zpracování. V roce 1868 na Kubě v Havaně při jeho předvádění byl požádán o pokus zpracovat list rostliny *Agave americana*. Bohužel společně s listem byla do stroje vtažena i jeho levá ruka. Zranění bylo obrovské a tak mu byla celá ruka amputována. Ztráta paže znamenala v životě Roezla obrovský zlom, od té doby až do roku 1875 procestoval značnou část Střední a Jižní Ameriky a zajímal se jen o sběr rostlin.

Později odplul do Kalifornie, kde sbíral semena jehličnatých stromů. Roezl vždy podnikal své expedice na vlastní náklady a sebrané rostliny, semena a sazenice prodával různým firmám a zahradnictvím tak, jak uznal za vhodné. Na konci roku 1871 však přijal smlouvu od majitele zahradnictví v Gentu a Bruselu Jeana Lindena. Smlouva ho zavazovala sbírat v Kolumbii po dobu půl roku. Za tu dobu nashromáždil tak velké množství rostlin, že vše odvážel na 80 mezcích.

Poté se vrátil zpět do Evropy. Po návratu do Čech se usadil v Praze, ale na rostliny a orchideje nezapomněl. Synovci, kteří zůstali v Americe, pro něj sbírali rostliny a on v Praze založil podnik, zabývající se jejich distribucí, nejen v Čechách, ale po celé Evropě.

Benedikt Roezl po sobě zanechal cca 280 platně popsanych rostlin (dle IPNI), z nichž nás zajímají sukulentní rostliny, z kaktusů popsal: *Cephalocereus hoppenstedtii*, *Cereus tehuacanensis*, *Cereus tehuacanus*, *Opuntia senilis*, *Pilocereus hoppenstedtii*; ze sukulentů např. *Agave coccinea*, *Agave marmorata*, *Agave xalapensis*, *Ghiesbreghtia dentata*, *Ghiesbreghtia mollis*, *Yucca parmentieri*. Většinu z těchto jmen již „přemlel“ čas, buď jsou již naprosto neznámá, nebo zmizela ve víru synonymie.



L. Berka (děkuji E. Chvostovi a internetu za podklady pro tento článek)



**Příspěvky do Věstníku posílejte na adresu:**předseda SPKS: Lubomír Berka, Libice 10, Rybníky, 263 01, e-mail: [predseda@spks.cz](mailto:predseda@spks.cz)jednatel SPKS: Jaroslav Bohata, 9. května 27, Kozojedy, 281 63, e-mail: [jednatel@spks.cz](mailto:jednatel@spks.cz)<http://www.spks.cz/><https://www.facebook.com/SPKSPraha.cz>**Přehled přírůstků v knihovně SPKS Praha**

2331	Pin A.B., Simon J.	Guida Illustrada de los Cactus del Paraguay	2004
2332	Petřek Todorová T.	Karel Čapek a kaktusy	2020
2333	ročenka	Atlas kaktusů 35	2020
2334	ročenka	Atlas kaktusů 35	2020
2335	Gottwald V.	Pěstění růží, kaktusů a rostlin tučnolistých	1927
2336	Verheulpen W., Piens E.J.M.	Het Geslacht Parodia, Monografie van en door Walter Weskamp	1987
2337	ročenka	Swiat Kaktusow, Nr. Specialny Lobivia, 54	2020
2338	časopis	Avonia 37, 38	2019, 2020
2339	časopis	Cactaceae Etc. 30	2020
2340	časopis	Kaktusz-Világ 44	2020
2341	časopis	Succulenta 99	2020
2342	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 71	2020
2343	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 71	2020
2344	časopis	Kaktusy 56	2020
2345	časopis	Kaktusy 56	2020
2346	Maule J., Matulová R.	Cibulománie	2021
2347	ročenka	Swiat Kaktusow, Nr. Specialny Leksykon rodzaju Turbinicarpus, 55	2021
2348	ročenka	Atlas kaktusů 36	2021
2349	ročenka	Atlas kaktusů 36	2021
2350	ročenka	Adenium 31, 32, 33, 34	2018, 2019, 2020, 2021
2351	časopis	Cactaceae Etc. 31	2021, č.1 - 2019
2352	časopis	Internoto 41, 42	2020, 2021
2353	časopis	Kaktusz-Világ 45	2021
2354	časopis	Succulenta 100	2021
2355	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 72	2021
2356	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 72	2021
2357	časopis	Kaktusy 57	2021
2358	časopis	Kaktusy 57	2021
2359	časopis	Avonia 39	2021
2360	ročenka	Schumannia 2	1998
2361	ročenka	Schumannia 3	2001
2362	ročenka	Schumannia 4	2004
2363	ročenka	Schumannia 5	2008
2364	sborník	Sborník ke 100 letům nepřetržité činnosti Spolku pěstitelů kaktusů a sukulentů v Praze, 1922-2022	2022
2365	sborník	Sborník ke 100 letům nepřetržité činnosti Spolku pěstitelů kaktusů a sukulentů v Praze, 1922-2022	2022
2366	Kobayashi H.	Succulents & Cacti in Habitat 1978-2019	2022
2367	ročenka	Swiat Kaktusow, Nr. Specialny Ferocactus, 56	2022

2368	časopis	Avonia 40	2022
2369	časopis	Minimus 49, 50, 51, 52, 53	2018, 2019, 2020, 2021, 2022
2370	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 73	2022
2371	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 73	2022
2372	časopis	Kaktusy 58	2022
2373	časopis	Kaktusy 58	2022
2374	časopis	Cactaceae Etc. 32	2022
2375	časopis	Succulenta 101	2022
2376	časopis	Kaktusz-Világ 46	2022
2377	Stuchlík S.	Brno a jeho kaktusáři	1999
2378	Stuchlík S.	Brno a jeho kaktusáři	1999
2379	Kiesling R., Demaio P.	100 Cactus Argentinos	2018
2380	Frandsen R.	Succulents of Southern Africa	2017
2381	Konings G., Konings Ad.	Cacti of Texas in their natural habitat	2009
2382	Wolf R.	Internationales sukkulentenjahrbuch 3	1990
2383	ročanka	Atlas kaktusů 37	2022
2384	ročanka	Atlas kaktusů 37	2022
2385	ročanka	Atlas kaktusů 38	2023
2386	ročanka	Atlas kaktusů 38	2023
2387	Blum W., Oldach T. & R., Baues W., Ruinaard H.	Die Echinocereus coccineus Gruppe. Subgenus Triglochidiatus, Sectio Triglochidiati, Series Roseiani	2017
2388	Blum W., Oldach T. & R., Baues W.	Die Echinocereus Triglochidiatus Gruppe. Subgenus Triglochidiata, Sectio Triglochidiata	2015
2389	Blum W., Oldach T., Goris R., Berresford P.	Der Echinocereus enneacanthus - Komplex, Genus Echinocereus, Subgenus Echinocereus, Sectio Costati	2022
2390	Blum W., Oldach T. & R., Baues W., Goris R.	Die Echinocereus Acifer Gruppe. Subgenus Triglochidiatus, Sectio Scheeria, Series Aciferi	2018
2391	Rischer W.	Chihuahua, Kakteenreise durchs Tarahumara - Land	2007
2392	ročanka	Swiat Kaktusow, Nr. Specialny Leksykon rodzaju Coryphantha, 57	2023
2393	Böcker A.	Die Gattung Coryphantha	2022
2394	van Heek W., Strecker W.	Die Gattung Ariocarpus	2008
2395	Hübner F., Tränkle U.	Stapelia & Co.	2009
2396	Metzing. D.	Die Gattung Gymnocalycium Nacktdistel und Spinnenkaktus	2012
2397	Thiele H.	Wunderbare Welt der Parodien	2011
2398	Linzen T.	Die Vielfalt Der Gattung Mammillaria	2020
2399	Král. L.	Historie klubu kaktusářů v Ostravě, z.s. 1954 - 2024	2024
2400	časopis	Kaktusz-Világ 47	2023
2401	časopis	Kaktusy 59	2023
2402	časopis	Kaktusy 59	2023
2403	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 74	2023
2404	časopis	Kakteen und Andere Sukkulanten 74	2023
2405	časopis	Succulenta 102	2023
2406	časopis	Avonia 41	2023
2407	časopis	Internoto 43, 44	2023